

“İnsandır bilimi yaratan, Bilimdir insanlığı aydınlatan.”

Bilim de Demokrasi Gibi Kendini Savunmak Durumundadır!

“Korkuyu yenen cesarettir, cesareti yaratan bilgidir.”

“Cahil olmak ayıp değildir, ayıp olan cahilin cahil olduğunu anlayamamasıdır”. Daha da ayıp olan, cahil olduğunu kabul etmeyip bilgilenmeye kucak açmamaktır. İnsanımız görmediğine, duymadığına, anlamadığına kolayca kanmakta ve inanmaktadır. Bu, felaketin büyüklüğünü açıkça ortaya koymaktadır. Mevcut eğitim sistemi insanlarımızı bilimden uzaklaştırmıştır. İnsanımız okusa da anlamıyor, baksa da göremiyor hale getirilmiştir. İnsanımız bilgilenmek için değil, köprüyü geçmek için anlamadan okumayı alışkanlık haline getirmiş. Şimdi de köprüyü geçmek için yeni yöntemler oluşturmuştur. İnsanımız nedense kendini geliştirmeyi, yetkinleştirmeyi hiç mi hiç istemiyor. Bu; yüz yılların birikimi olan Kara Cehaletin yarattığı rahatsızlıktır.

Türk toplumunun, bilimden yana destek vererek karanlıktan aydınlığa çıkmasının mümkün olduğunu artık anlaması gerekir. Artık millet kendini cahil bırakan, karanlığa mahkûm eden sapkınları, insanlık adına yargılamalıdır. Artık herkes bilmelidir ki bilimden ve bilgiden kaçmak akıl hastalığıdır. Bu hastalığın sağıtılması da çağcıl eğitimle mümkündür. Aksi takdirde bugün olduğu gibi düşünme özürü olarak kalmaya devam edeceğiz. Oysaki insan gibi sağlıklı düşünebilen, yetkinleşebilen, yaratabilen, üretebilen, birlikte olabilen bir toplum olmamız kendi elimizdedir. Yeter ki kararlılığımızı ortaya koyabilelim.

Tip alanındaki bilimsel yayıncılık konusuna girmeden birazcıkta olsun dil konusuna değinmek istiyorum. Toplumların yarattığı en saygın şeyin dilleri olduğuna inanıyorum. Bu nedenle de tüm dillerin yaşatılmasının bir insanlık görevi olduğunu da düşünüyorum. Jean-Jacques Rousseau (1712-

1778)’nın “Dillerin Kökeni Üstüne” denemesini elime aldım (Çeviri; Ömer Albayrak). Rousseau yaşadığı dönemde ne Darwin’i (1809-1882) biliyor ne de onun Evrim Teorisi’nden haberi var ama O, o güne dek biriken bilgilerden yararlanarak ürettiği düşünceleri ile aydınlanmanın yolunu açabilmiştir. Rousseau kendini özgürleştirmiş bir düşün adamı olarak “dil”in kökenine inerken toplumun da kökenine ait düşüncelerini de ortaya koymuştur. Toplum ve dil, aynı kaderi paylaşarak var olmayı en zor koşullarda bile sürdürebiliyorlarsa ancak o zaman varlıklarını devam ettirebilirler. Dil de toplum ile birlikte ya gelişimini sürdürecektir ya da toplum yok olur giderse dili de aynı kaderi paylaşacaktır. Bazen gelişmiş baskın diller gelişemeyen dillerin işlevini bitirerek toplumun yeni dille varlığını sürdürmesine yol açarlar.

Unutmayın; Oğuzlar İran’da Farsça’yı Arap topraklarında Arapça’yı, Anadolu’da ise yaşamakta olan dilleri kullanmakla birlikte halk Türkçe’ye de sahip çıkmıştır. Osmanlılarda yaşayan dillerin tümünden bir dil oluşturarak Osmanlıca’yı yaratmışlarsa da işlevini zamanla Türkçe almıştır. Türkçe yüzlerce yıl Farsça, Arapça, Rumca’nın tehdidi altında kalmasına rağmen varlığını devam ettirebilmiştir.

İnsan eğitimle yetkinleşebilir. İnsan, eğitimle içgüdülerinin üzerine yeni kazanımlar koyabilir. İnsan doğayı ve kendine benzeyenleri anlamaya çalışır. Dil insanoğlunun kendisinin kendine kazandırdığı iletişim aracıdır. İnsan doğanın sesini algılayarak kendi sesine düzen vermiştir. Hayvanlar âleminin de sesle anlaşabildiğini insan fark etmekte gecikmez. Bu iletişim aracı ile insanlar; birbirini anlamaya çalışarak, düşüncelerini paylaşarak, duygularını ifade etme imkânı bularak bir

“Bir şeyi yapmak değil önemli olan doğru olanı yapmaktır. Bilimsel veriler ve değerlendirme ile uygunluğu gösterilebilir olmalıdır. Yanlış yapmak toplumu cezalandırmak demektir.”

arada olmayı başarmışlardır. Doğada yaşam koşullarının zorlaşması, doğal felaketler, beslenme zorlukları gibi problemler insanı avcı ve toplayıcı birey olmaktan çıkararak topluluk halinde olmaya, problemleri elbirliği ile çözmeye yöneltmiştir. Böylece insanın zorlukların zorlamasıyla yalnızlığını yenerek birlikte olmanın zorunluluğunu kavrayarak birlikte yaşamayı kabullenmiştir. İnsanın benzerlerini anlamakta ve onlara kendini ifade etmekte kullandığı yegâne araç dildir. Uçsuz bucaksız steplerde dolaşan insanları bir araya getiren “Söz” insanları hayvanlardan farklılaştırdığı gibi ulusları da birbirinden ayırmaktadır.

İnsan benzerleriyle iletişim kurabilmek için iki araç kullanmaktadır. Birisi hareket diğeri ise sestir. Hareket eylemi dokunma ile (dolaysız) ya da jest ile (dolaylı)’dır. Dokunma kolun uzunluğu ile sınırlı iken jest gözün görebildiği mesafe ile sınırlıdır. Jest dili ses dili kadar etkili değildir. Göze hitap eden görseller (Resim vs.) duyguların ifadesinde daha etkili olabilmektedir.

Rousseau’ya göre Yaşam tarih öncesinden günümüze gelirken öncelikli üç aşama geçirmiştir.

- 1) Vahşilik;** Bu dönemde insan yalnızdır, kendi varlığını devam ettirebilmek için içgüdüsel davranır. Tek başına olduğu için kendini korumak için saldırgandır. Bu dönem dili jest dilidir.
- 2) Barbarlık;** oluşan güçlü duygularını ifade etmek için uysallaşmıştır. Aile ve küçük topluluklar halinde “konar-göçer” bozkır yaşamı başlamıştır. Bu dönemde hayvanları ehlileştirerek hayvancılığa başlamışlardır.
- 3) Uygarlık;** akıl çağıdır. Yerleşik düzene geçilir, köyler kurulur. İnsanlar doğadaki zararsız bitkileri saptayıp onları ekip biçmeye başlarlar. Birlikte karar verme, dayanışma, doğal felaketlerin yaptığı tahribatları birlikte gidermek gibi davranışları geliştirirler. Yerleşik düzene geçilen dönemde dilin gelişmesi yanında dildeki sözcükler işaretler şeklinde yazılarak alfabe-yazma geliştirilmeye başlanır. Konuşarak anlatabildiğimiz duygularımızı, düşüncelerimizi, olayları, yaşadıklarımızı yazı ile ifade edersek kalıcı olur. Yazı dile güç ve güvenlik kazandırır.

Toplumların duygu ve düşün dünyası zenginleştikçe dil de, yazın da gelişir. Bir toplumda edebiyat, sanat, felsefe, bilim ne kadar gelişirse dil de, yazın da o denli gelişir. Günümüzde bilimde öncü olan ülkenin hem bilim dili gelişiyor, hem de tüm dünya bilim insanları o dili öğrenme ihtiyacı duyuyorlar. Bu durum sanat, moda, edebiyat, tiyatro, sinema vs. için de geçerlidir.

Yaşayan kuşak atalarından öğrendiklerini yeni nesillere doğru aktarmaya başlamaz ise zincirin halkaları birer birer yok olur. Doğumdan ölene dek eğitimi olmazsa olmaz kabul eden “MUSA”nın kavmidir. Eğitim-eğitim-eğitim olmazsa, okumazsak, yazmazsak düşünce sistemimiz gelişmez, sonuçta hayvandan farkımız kalmaz, çünkü onlar kadar kendimizi ifade edebiliriz. Dil toplumun müşterek eseridir. Geçmişten geleceğe akan bir nehirdir. Dilimizi ne kadar çok geliştirirsek düşün dünyamız da yazın dünyamız da o kadar zengin olur. Aynı şekilde düşün dünyamız, yazın dünyamız ne kadar gelişirse, dilimiz de o kadar gelişir. Bu karşılıklı etkileşimdir dilde, düşünde, insanca konuşmada yaratıcılığı ortaya koyan. Dil yaşayan bir olgudur, süregelenliği devam ettirilemez ise yaşatılamaz. Onu yaratan da yaşatan da İNSANDIR. İnsanı da insan yapan EĞİTİMDİR. İnsanın ilk hocası da annesi ve ailesidir.

“Dil’in bizi ve beynimizi değiştiren, geliştiren en büyük itici güçlerden biri olduğunu” öğrenmek istiyorsanız,

“İnsanların dili öğrenmesi için kritik olan yaşın 3 yaş civarında olduğunu, insan 3 yaşına kadar lisan öğrenebileceği bireylerle hiçbir şekilde ilişkiye girmezse bir daha asla bir lisanı tam olarak gereken yetkinlikte konuşamayacağını” öğrenmek istiyorsanız,

“Bu çocukların zeka bakımından normal çocuklar gibi gelişim gösteremediğini, beden ve el hareketlerinin çocuk gelişiminde seslerden daha önemli olduğunu, işaret dilinden sözlü dile doğru bir evrilmenin olduğunu” öğrenmek isterseniz,

“İnsan oğlunun yaklaşık 200.000 yıldır dil kullandığını” öğrenmek isterseniz,

“Her yerde, her konuda, herkes için sürekli eğitim. Eğitim, eğitim adam gibi eğitim, çağcıl eğitim.”

“Eğiticilerin de adam gibi eğitimi”

“İnsan beyninin evriminin 7 milyon yıl önce dik yürümeye başlaması ile hızlandığını” öğrenmek isterseniz,

“Dilin kökeninin el hareketlerine, beden hareketlerine, doğal sesleri taklit etmeye, doğayı gözlemlemeye kadar indiğini” öğrenmek istiyorsanız,

“Hayvanlar birbiri ile sınırlı iletişim kurabilirken insanlar arasında bilgi alışverişi ve iletişimin çok ileri düzeydedir” olup olmadığını öğrenmek isterseniz,

“Merkezi sinir sistemindeki bazı odakların dış uyaranlar ile aktive edilmesi sonucu ortaya çıkan gelişim algılama ve yanıtlamanın kurgulanmasına yol açar” yol açıp açmadığını öğrenmek isterseniz,

Prof. Dr. H. Tuğrul Atasoy’un Bilim ve Ütopya 2012; Sayı 218: Sayfa 4-7’de yayınlanan “İnsan Beyni ve Dilin Evrimi” makalesi ile yine aynı dergide sayfa 17-22’de yayınlanan Prof. Dr. Erkin Güleç’in “İnsanda Beynin Evrimi ve Konuşmanın Ortaya Çıkışı” makalesi ile sayfa 24-35’te yayınlanan Prof. Dr. İclal Ergeç – Doç. Dr. Özgür Aydın’ın kaleme aldığı “Biyolojik ve Zihinsel Bir organ; Dil” makalesini okumanızı tavsiye ederim.

Dil de insan gibi, toplum gibi canlı ve dinamiktir. Bu nedenle dilin günün gereksinimlerine yanıt verecek şekilde geliştirilmesi gerekir. Dilin geliştirilmesi süreci oldukça zordur. Bu işler konunun uzmanı dilbilimcilerin işidir. Son yıllardaki bilim ve teknolojideki hızlı gelişim nedeniyle gelişmekte olan ülkeler yeni sözcükler üretilmekte büyük sıkıntı çekmektedirler. Çünkü yeterince dil uzmanı yoktur. Özellikle tıp ve teknoloji alanındaki yeni sözcüklerin Türkçe karşısını üretmek için çaba göstermeliyiz. Özellikle üniversitelerin bu konuya eğilmesinde yarar vardır.

Son yarım yüz yılda ülkemiz bilimsel ve sosyal acıdan geriye gitmiştir. Ortaçağın karanlığında kalan konuları bu yüz yıla taşımak ne bilime ne de akılcılığa uymaktadır. İnsanımız da gerilediği için bu gerilemenin ayırıcısında değildir. İlerlemenin göstergesi insanımızın düşün sistemindeki yetkinleşmedir. 60 yıl önce İnönü, “Üniversiteler özgürleşmez ise bilim olmaz.” diyordu bu gün de akademisyenler aynı şeyi söylüyor. Mevcut üniversitelerde önce çağcıl bir yapılanma gerçekle-

tirilmeli sonra da özgürleştirilmelidir. Üniversiteleri üniversite yapan en önemli unsur bilimi özümsemiş, çağcıl düşün sistemi ile donanımlı hale gelmiş, akademik yaşamı yaşam tarzı olarak seçmiş bilim insanlarının varlığıdır.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile TÜBİTAK’ın öncülüğünde, bazı üniversite, özel sektör, kamu kurumlarının da katılımı ile 12-13 Temmuz 2012’de “Yurt dışında çalışan öncü bilim adamlarının yurda dönüşünü” sağlamak için bir bilim kurultayı yapılmış. Bilim adamları da davet edilmiş, Bu kurultayda bilim adamları ve devleti temsil eden kişiler “Geriye Dönüş” konusundaki düşüncelerini dile getirmişler. Devleti temsil edenler Türkiye’de son 10 yılda Bilim ve Teknoloji alanında önemli gelişmeler olduğunu ve 2023 yılı için hedeflerinin dünyada ilk 10 ülke arasına girmek olduğunu bildirmişler. Bilim ve teknolojiye ne anladıklarını anlamak mümkün değil. Devletin görevi vatandaşlarının dünyevi sorunlarını çözerek onların huzur içinde güven içinde, insanca yaşamalarını temin etmektir. Bunun için de Bilim ve Akıl yolunda çalışmalarını sürdürmesi gerekir. Devlet vatandaşın uhrevi işlerine inançlarına burnunu sokmamalıdır. Vatandaş inançlarını gönlünce kendi özelinde yaşamalıdır.

Bilimden, teknikten, araştırmadan sorumlu bir kurumun başkanı, bilmem kaç sene Amerika da yaşamış, ona göre Amerika yerinde sayıyormuş, Türkiye ise ilerliyormuş. Bu yorumları sağlıklı olarak kabul etmek mümkün değildir. AR-GE için ayrılan pay artış oranı değerlendirmesinde dünyada ikinci olmuşuz. Bunlar sağlıksız konuşmalar. Amerika’daki basit bir araştırma kurumunun bütçesi nerede ise bizim ayırdığımız paranın yüzlerce katıdır. USA’nın araştırmaya ayırdığı para dünyanın ayırdığından fazladır. Ayrıca istersen miyarlarca dolar ayır, onu kullanacak yeterli bilgi ile donanımlı bilim adamınız yoksa hepsi boşa gider. Ülkemizde olan; parayı ota çöpe verecek adamı bulup ona vermektir. Bir toplumda bilime saygı yoksa ayrıca yeterli bilgi birikimi de sağlanamamış ise bilimsel bilgi üretilemez. Başkan son 10 yılda araştırmacı sayısının 20,000’den 64,000’e çıktığını dile getirirken acaba araştırmacı nedir, araştırmacının sorumlusu hoca var mı yok mu,

nereden temin edilecek acaba haberi var mı? Mevcut eğitim sistemi içinde ilk-orta-lise ve üniversitelerden bilimsel dü-

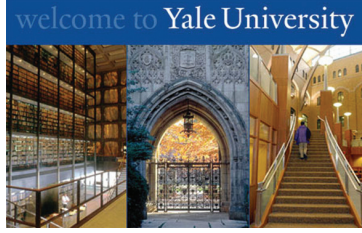
**UNIVERSITY OF
CAMBRIDGE**

“Sağlık Bakanı tam günün amacının ne olduğunu bilemediği için, Tam gün eğitim kurumlarında başlamadı.”

şünme yetisini kazanmış, özgür düşünebilen ve ifade edebilen insan yetiştirmek mümkün değildir. Bu nedenle de mevcut malzemeden bilimsel araştırma yapacak bir şey ortaya koymak imkânsızdır. Ayrıca üniversitelerimizin alt yapısı ve insan kaynağı da yetersizdir. Başta devlet ve üniversiteleri yüzlerini yaşadığımız dünyaya çevirmelidirler. İnsanlarımızı yaşatmadan öteki âleme göndermek insani değildir. Devletin görevlileri, vatandaşın parası ile karnını doyuranlar, önce ilk-orta-lise eğitimini çağcıl duruma getirmelidir. Amaç bu çocukları yaşama hazırlamaktır. Her şey yaşama dair olacak, yaşamayan hiçbir şey üretemez ve yaratamaz. Üniversiter eğitim için hazırlanan çocukların öncelikle bilimde ileri gitmiş ülkelerin dillerini öğrenmeleri ve bilgiye ulaşım teknolojilerinden yararlanabilir hale getirilmelerini hedeflemek gerekir. Doğmalar özgür düşünmeyi imkânsız kılacağından, sistem çocukları 18 yaşına kadar korumalıdır. Sen çocuklara adam gibi eğitim olanağı ver, onlar hem düşünür hem de inanç sistemlerini kendileri yaratabilirler.

Bu kurultaydan devletin beklediği, yurt dışında çalışarak başarıya ulaşmış uluslararası isim yapmış insanların Türkiye'ye gelerek mucize yaratmalarınıdır. Bu kutuplarda limon yetiştirmeye kalkmak kadar akıl dışıdır. Bu insanlar zaten bir zamanlar bu ülkedeydi, neden bir yere gelemediler çünkü ülkenin havası müsait değil. Senin, reform yapmadan, Rönesans'ı yaşamadan, sanayi devrimini gerçekleştirmeden, aydınlanma sürecini tamamlamadan hiçbir şey yapamayacağını bilmen gerekiyor. Yoksa birgün iş işten geçtikten sonra öğreneceksin. Ayrıca devlet bilimde ileri gitmiş 10 ülkeye Bilim- Teknoloji vs. konularını izlemek üzere ateşe atayacakmış, Ne yaparlarsa yapsınlar gerçeği bu mevcut düşün sistemleri ile anlamaları mümkün değildir. Kafalarını değiştirmeleri gerekiyor. Batı dünyasındaki gizem üniversitelerdeki anlayıştır. Onlar yüzlerce yıl süren bir savaşım sonu özgürlüklerin kazandılar. Yani kiliseyi de siyaseti de bünyelerinden attılar. Bizde ise üniversiteler dincilerin de siyasetçilerin de işgalindedir.

Üniversitelerimizde zaman içinde doğal olarak yozlaşmalar ortaya çıkmıştır. Üniversitelerimizin insan gücünün, daha doğrusu beyin gücünün yeniden değerlendirilmesi gerekir. Beyin gücündeki açığın giderilmesi için iç ve dış kaynaklar

yeniden gündeme getirilmelidir. Üniversitelerimizin fiziki alt yapısı da akademik eğitim ve yaşam için yetersizdir. Üniversiter ortamda araştırma yapanların ekonomik koşulları da yeniden gözden geçirilerek batı standartlarına çıkarılmalıdır. Özellikle, üniversitelerin akademisyenlere sunduğu maddi ve manevi olanaklar en üst düzeye çıkarılmalı ki yurt dışından, vatandaşımız olan da olmayan da tercihini üniversitelerimizden yana kullanabilsin. Bilime ve bilim adamına saygı gösterilmeyen ülkelerde demokratikleşme süreci asla tamamlanamaz. Bir ülkeye ileri götüren bilimdir, bilim adamıdır. Cehalet yalnız felaketlerin yaratıcısıdır. Bilimin ve bilim insanının vatani olmaz, bilim de bilim insanı da evrenseldir. Koşullar bilim için ve bilim adamı için nerede uygunsa, bilim de bilim adamı da orada gelişim gösterir.

Bir gün biz de bilime bilim insanına saygı gösterirsek, yüzümüzü yaşama çevirirsek, dünyanın en değerli bilim adamları bu ülkeye gelmekten korkamayacaklardır. Yeter ki futbola verdiğimiz önem kadar bilime de önem verelim.

Bilime yatırım geleceğe yatırımdır. Bu yatırım akşamdan sabaha meyvesini vermez, bazen yüzlerce yıl beklemek gerekir. Ama mutlaka meyvesini bir gün verir ve geleceği aydınlatır. Bilim karşıtı yatırımlar ise meyvesini çabuk verir ama o meyveyi yiyen toplumlar da kaçınılmaz olarak felaketi yaşarlar.

Bilim adamının yerlisi yabancı olmaz. Adam gibi olanı, adam gibi olmayanı olabilir. Bilim adamı da bilim gibi, bilgi gibi evrenseldir. Üniversitelerimiz uluslararası kurum olma özelliğini zaman içinde yine yitirmiştir, yeniden reform yapmak gerekir. Üniversitelerimiz siyasi ve dini güçlerin yanı sıra cahil toplum kesimlerinin de baskısı ve kısılcı altında kalarak kimliğini kaybetmiştir. Dünyanın gelişmiş ülkelerinde üniversiteler insanlığın sorunlarına çözüm ararken gelişmekte olan ülkelerde ise üniversiteler sorun yaratmaktadır.

Üniversitelerin geleceğin aydınlık ve yaratıcı neslini yetiştirebilmesi için üniversite öncesi eğitimin çağcıl standart-

“Siyaset, inanç sistemleri, demokrasinin olmazsa olmaz kurumları bilime ve akla uygun olmayan hiçbir şeyi yaşama geçiremez, geçirmemelidir.”

lara uygun olarak yenisinden düzenlenmesi gerekir. Mevcut eğitim sistemi ile okuyuz, doğaya, yaşama saygılı bir nesil yetiştirmek mümkün değildir. İnsan bilmediği, anlamadığı konularda konuşmamalıdır. Bilime uygun olmayan uygulamaların insanlık suçu olduğu unutulmamalıdır. İlk ve orta eğitimde beyin gelişimini ve beyin işlevini olumsuz yönde etkileyecek doğmaların öğretilmesi sakıncalıdır. Çocukların inanç sistemleri konusunda tercihlerini üniversite yaşamda, özgürce yapması daha akılcıdır. Çocukların bilgi ve becerisini artırırken, onların ruhsal, bedensel gelişimi için de uygun ortamın hazırlanması gerekir.

Bazıları yurt dışında ilkokullar açarak kendine uygun çocuk yetiştirirken, yıllarca önce biz de dünyanın bilimde, sanatta vs. ileri gitmiş ülkelerinde (ABD, İngiltere, Almanya, Fransa, İsveç, İsveç, Hollanda, Kanada, İtalya, Rusya) üniversite açmanın bilimde gelişmemize önemli katkısı olacağını gündeme getirmiş idik. Devlet isterse neden yapmasın. Bu ülkelerde açacağımız üniversiteler hem bize hem de tüm insanlığa hizmet eder, belki de dünyanın en saygın üniversiteleri arasında yer alırdı. Bu rüzgâr ülkemizdeki üniversiteleri de etkileyebilirdi. Zaten ülkemizdeki üniversitelerin de kadrolarının %5'ini yabancı bilim adamlarına açması gerekmektedir. Üniversite yaşamda kendin çalıp kendini oynayamazsın. Yurt dışından üniversitelerimize alınacak bilim adamlarının en üst düzeyde olan bilim adamları arasından seçilmesi gerekir.

Yurt dışında başarıyı yakalamış, o ülkelerdeki üniversite yaşamı uyum sağlayabilmiş, alınının teriyle bir yerlere ulaşmış insanlara “gel, çölde susuz yaşa” demek yanlışır. Onlar size ne kötülük yaptı ki siz onları da yok etmek istiyorsunuz?

Doğmalarla yeni nesillerin beyinlerini köreltip onların sağlıklı düşünme yetilerini yok ediyorsunuz. Bu eğitim sistemiyle bilgi toplumu yaratıp, bilimde ve teknolojiye ileri gidemezsiniz. Aynaya bakın bunu siz de anlayacaksınız. Unutmayın üniversite yaşamın olmazsa olmazı olan “tam gün” muhafazakâr ve dinci öğretim üyelerinin sinsi çalışmaları nedeniyle yasalaşamadı. İkinci Dünya Savaşı sürecinde Almanya’dan ülkemize sığınan bilim adamları üniversite yaşamımızda inanılmaz

gelişime imza atmışlardı. Onların da kıymetini bilemedik ve bu topraklarda çoğunu tutamadık. Önce yönetenler ve halk karar vermelidir, bilimin düşmanı mı yoksa dostu mudurlar?

Kurultayda yurt dışında bilimsel yetkinliğini kanıtlamış vatandaşlarımız haklı olarak sorunun çözümünün laf ile olmasının mümkün olmadığını gündeme getirmişlerdir.

- Düşünme ve ifade özgürlüğü olmadan
- Akademik özgürlük güvencesi olmadan
- Temel bilimlere öncelik vermeden (Fizik, Kimya, Matematik, Biyoloji, Jeoloji vs.)
- Üniversitelerin yönetsel ve ekonomik bağımsızlığı olmadan
- Üniversiteler kendi rektörünü kendisi seçmeden
- Değerlendirmelerdeki sistem bilimsel esaslara dayanmadan
- Lisansüstü programlar bilimsel esaslara göre düzenlenmeden
- Üniversite yaşam tam gün olmadan
- Siyasetçilerin ve geçimini dinciliğe bağlamışların üniversitelerden elini, ayağını, burnunu çekmeden
- Devletin tüm olanaklarını üniversiteden yana kullanmadan;

Üniversite üniversite olamaz, üniversite yaşam da kurulamaz.

İlk adımı Sayın Bakanımızdan bekliyoruz. Yazılı ve görsel medyada “neden geri kaldık” başlığı altında, bilim-üniversite konularında bizzat toplantılar yapmasını bekliyoruz, tabi konuşmacıların belirlenmesinde uluslararası kriterlere riayet etmek şartıyla.

Toplum bilim ve bilgi konusunda özgürce bilgilendirilmelidir. Toplum bilgi sahibi olmadan karar verdiği için bu hallere düştük. Devlet artık hem kendini hem de insanımızı çağcıl şekilde bilgilendirmenin yollarını bulmalıdır. Dinin değil önce insanımızın bilimle yüzleşmesi gerekiyor.

“On yılda üniversiteler orta eğitim kurumuna dönerken eğitim hastaneleri de performans merkezine dönüştü.”

1990’larda bilimi inanç sistemleri ile barıştırmak isteyen bazı insanlar akademik yaşamda ayırık otu gibi ortaya çıkmaya başlamıştı. Meğerse yıllardır yaptıkları yeraltı faaliyetleri ile epeyce yol almışlardı. İnönü’nün ölümüyle birlikte önce onların sesleri çıkmaya, sonra da heykelleri, büstleri kıran baltalarının sesi çıkmaya başladı. Bilimin B’sinden haberleri olmasa da, bilimsel toplantı yapmaya, bilimsel dergi çıkarmaya başladılar. Onlar artık geleceği kurgulayan Cumhuriyet karşıtı toplum mühendisleriydi. Bunların kurtuluş ve kuruluş savaşına karşı olmuş olabileceklerini, hatta cepheden silahı da alıp kaçanların yakınları olmuş olabileceğini zaman zaman düşünmüşümdür. Ortalık bu ülkede her zaman toz dumandır. Çünkü rüzgâr tanrısı onların emrindedir.

Yıllarca hiçbir şeyin farkında olmadığımız için, biz de, durmak yerine kendi yolumuzda yürümenin yararlı olacağını düşünerek çalışmalara başladık. Türkçenin bilim dili olması için tıpta uzmanlık alanlarında yapılan araştırmaların yayınlanabileceği bir dergi çıkarma çabasına girdik. Bu alanda adım attıkça gördüğümüz tablo şu idi; Farklı düşünce sistemlerinin arkasına gizlenmiş akademisyenler, siyasetçiler özellikle tıp alanındaki yayınları örgütlemek için yoğun bir çaba içinde idiler. Bizim amacımız ise toplumların varlığını devam ettirebilmesi için dillerini her alanda geliştirmelerinin bir zorunluluk olduğunu insanlarımızla paylaşmaktı. Biz, bilim dili olarak Türkçe gelişirse, Türkçe konuşan ülkeler ile iletişimin ve birlikteliğin devamının daha kolay olacağını inanmaktaydık.

Uzun çalışmalar sonunda Gastroenteroloji alanındaki ilk dergimiz 1990’da yayın yaşamına girdi. En yakınımızdaki insanlardan bile, “kâğıt parasına yazık, kim okuyacak, Türkçe derginin bilimsel değerimi var, kime yaranacağınızı zannediyor-sunuz” gibi reaksiyonlar aldık.

Bazıları dergiye tavrı koyup hiç yazı göndermediler. Bazıları ise dergi “SCI”ye girdikten sonra yazı göndermeye başladılar. Bunlar ekmede dikmede olmayan, hasatta ortaya çıkan insanlardı.

TJG’ye gönül verenlerin emeği olarak 23 yıldır yayın hayatını

sürdüren dergimizi baş belası olarak bile gören insanlara rastlanabilir. Bunları işi bitince gemiyi batıranlar olarak görmek gerekir. Dergimizin gün geçtikçe zorlanacağı ve yanlış işlere bulaştırılabileceği endişemiz de mevcuttur. Sorumluların bu dergiyi yaşatmak için her türlü tedbiri alması gerekmektedir.

Tıp alanında süreli yayın çıkarmak dünyanın en zor işlerinden biridir. Ölmesin diye yıllarınızı verirsiniz herkese imkân sunar hizmet edersiniz, kimse olup biteni bilmez. Teşekkür etme geleneği de olmadığından her şey kendi kendine oluyor düşüncesi yerleşir. Zaman içinde sağlık bilimleri alanında süreli yayın sayısı 500’lere ulaşmıştır. Bu konuda emeği geçen tüm insanlarımıza teşekkür etmek bizlerin görevidir. Bu çıkan dergileri hiç kimse okumasa bile en azından insanlar yazmayı ve yazıldıklarını okumayı öğrenmişlerdir. Belki bir gün başkalarının yazdığını da okumayı öğreneceklerdir. Bilim ve akılın yaratıcı gücü ile tıp her çağda bilimin ve diğer alan-

larda da aydınlanmanın ateşini tutuşturmuştur. Bu nedenle tıp süreli yayınları diğer akademik ortamlarda da hareketlenmelere yol açmıştır.

Yavaş ta olsa az da olsa ülkemizde sorgulayan bir kesimin oluştuğunu tüm dünya görmektedir. Bizim öncülüğümüzde diğer uzmanlık ve yan dal uzmanlık dernekleri,

bizi örnek alarak, resmi yayın organı olarak, süreli bilimsel dergi çıkarmaya başladılar. Böylece gönüllü kuruluşlar devletin yapamadığı, veremediği bir hizmeti gerçekleştirmiş oldular.

Yirmi yılı aşkın bir süredir “SCI”ye girmiş dergi dâhil olmak üzere birçok tıp dergisini devletin eğitim hastanelerine, üniversitelere, hekimlerimize ücretsiz gönderdiğimiz halde “yeni yıl için abone olmayı düşünüyor musunuz?” diye yönelttiğimiz soruya rektörler, dekanlar, kütüphane müdürleri ve sağlık bakanlığı seviyesinden “düşünmüyoruz, ihtiyacımız yok” diye yanıt veriliyor. Onlar gerçekten düşünmüyorlar, çünkü onlar gerçekten yoklar. Devletin, en azından, “SCI”ye girmiş dergilere maddi destek vererek, bilime karşı insanlık suçu işlemeye niyetli olmadığını ortaya koyması gerekir.

Tıp alanında yayınlanan süreli yayınların bu ülkenin bilimsel

“Üniversitelerimize ve hastanelerimize uluslararası bilim insanlarının ve doğa ve şehir isimlerinin verilmesi uygun olur.”

gelişimine çok önemli katkıları olmuştur. En azından bilimsel aktivitenin sıfırlanmasına mani olmuşlardır. Az da olsa bir kısım insanın okumasına düşünmesine, yazmasına fırsat vermiş, zemin hazırlamıştır. Ayrıca bu insanların önemli bir kısmının da akademik ortama girmesine ya da akademik ortamda varlığını sürdürebilmesine yardımcı olmuştur. Bazıları, kendilerine sunulan bu olanakları, bir yere varmak, bir unvan elde etmek için kullandıkları için yazın hayatından kaybolup gitmişlerdir. Bunlar bir gün ortamın yeniden düzenlenmesi sürecinde bertaraf edileceklerini düşünemiyorlar.

Araştırma, düşünme, yazma akademik yaşamın olmazsa olmazıdır. Olması gereken zaman içinde işini bitirip yok olup gitmek değil, varlığını tüm güçlüklerle rağmen daha güçlü bir şekilde devam ettirmektir. Ben köprüyü geçtim, işim bitti diyenler unutmasınlar ki köprünün geçtikleri tarafında, yakın gelecekte, akademik yaşamda sürekli eğitim, bilimsel değerlendirme yapılacaktır.

Yakın gelecekte sorumluluk mevkiinde olan tüm yöneticilerin, bakanların, genel müdürlerin, müsteşarların, genelkurmay başkanının, generallerin, hâkimlerin, savcılarının, başbakanın, reisi cumhurun, periyodik imtihanlarda başarılı olanların arasından seçilmesi gerektiği unutulmamalıdır. Yakın gelecekte ayrıca periyodik tıbbi kontrollerden geçirilmeleri de zorunlu hale getirilecektir. Devlet bu konuda ivedilikle gerekenleri yapmalıdır. Gerekenler yapılırsa geleceği daha hızlı yakalamamız mümkün olacaktır. Bekleyerek göreceğimize süratle gidip hemen görelim.

Türkiye ne reformu ne de Rönesans'ı yaşamıştır. Sanayi devrimini ise gerçekleştirememiş, aydınlanma sürecini de tamamlayamamıştır. Bunlar gerçekleşmeden bilim kurgulanamaz. Bu nedenle gerçekleştirilemeyen olmazsa olmazlar gündeme alınarak gerekenler yapılmalıdır. Yok olup gitmek, değerlerimizi kaybetmek kaderimiz olamaz. Bir toplum günü gelince kaderini kendi elleriyle yeniden yazabilmelidir. Toplum uyardırıp göreve çağırma zamanı gelmiştir.

Türkçenin bilim dili olması için olan iddiamızdan kesinlikle vazgeçmememleliyiz. Çünkü düşünme sistemimizi yaratıcı noktasına ancak anadilimizle taşıyabiliriz. Bu nedenle kurguda ve yazımda Türkçemizi kullanmamız gerekir. Uluslararası

bilim dilinin İngilizce olduğunun farkındayız. Teknoloji o denli geliştirdi ki siz anadilinizde yazarsanız anında tüm dillere çevrilmesi an meselesidir. Önemli olan özgün araştırma yapabilmek için yeterli bilgi ve beceri ile donanımlı hale gelebilmektir. Ana dilde düşünmek, yazmak kişinin zihinsel gelişimi için de esastır. Ülkemizde yapılan yayınların bu günden yarına üst düzeyde olması mümkün değildir. Zaman içinde devlet ister, millet te takipçisi olur ve gerekenler de yapılırsa neden ülkemizde dünya çapında özgün araştırmalar yapılmasın?

YÖK'ün akademik yükseltmelerde ve atamalarda Türkçe yayınlara önem vermesi gerekir. Türkçe yayınların da yerli literatürü eksiksiz kullanması zorunlu hale getirilmelidir. Eğer Türkçe yazılmış yayınlara önem vermezseniz bu ülkeye çok büyük kötülük etmiş olursunuz.

Araştırmanın gerçek değerini hangi dilde yayınlandığı göstermez. İnsan en iyi kendi dilinde düşünür, kurgular ve yazar. Çağımızın en önemli gerçeklerinden biri de bilim insanlarının en az bir yabancı dili anadili kadar bilmesidir.

Ülkemizde de özgün araştırmaların özgürce yapılabileceği merkezlerin bir an önce kurulacağını umut etmek istiyoruz. Bilime karşı tavır, olumsuz yaklaşım insanlık suçudur. Bilimdir insanı da, insanlığı da güvenli geleceğe taşıyacak olan. Bilim olmazsa yine karanlık çağa döneriz. Bilim evrenseldir bilgi gibi o da insanlığın ortak malıdır. Bilimin nimetlerini hem kullanmak, hem tüketmek sonra da bilimi aşağılamak ahlaki değildir.

Ülkemizde üniversiteler araştırma ve eğitim ağırlıklı çalışan kurumlar haline getirilmezse; köprüyü geçen de kalemi kıracağından, bilimsel yazı kabul eden dergilerin yazı bulmakta sıkıntı çekeceği açıktır. Zaten şimdiden bu sıkıntı yaşanmaktadır. Kimse unutmasın ki bu dergilerin çıkarılmasında geçte gündüz çalışan insanlar size ailelerinizin sunmadığı imkânları sundular. Onların desteği ile belli yerlere geldiniz.

Şimdi sizin de o dergilere sahip çıkma zamanınızdır. Şayet; başarıyı yalnız bana ait diye dayatarsanız kısa zaman sonra öyle olmadığını göreceksiniz. Sizler için, köprüler yaptılar gelip geçersiniz diye, o köprüleri sakın yıkmaya kalkmayın, borcunuzu ödeyin ki başkalarının da geçmesi için yeni köprüler yapılsın.

“Son yıllarda bir ordu insanın ismini taşıyan makalelerin yanı sıra tek isimli araştıma makalelerine rastlıyoruz. Bu yazılar etik açıdan ele alınmalıdır.”

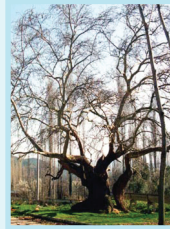
Ülkemizde hem İngilizce hem de Türkçe makale kabul eden dergilerin de bulunması gerekir. Açıkça ifade edeyim, yalnız Türkçe yazı kabul edenin yanı sıra yalnız İngilizce kabul eden de olmalıdır. Benim tercihim iki dilde de yazı kabul edendir. “SCI”ye kabul edilmiş dergileri hem devlet hem de biz gözüümüz gibi korumalıyız. O dergilere zarar vermek yasal olarak insanlık suçu olarak algılanmalıdır. Onlar bilimin koruyup kollayıcılarıdır. “SCI”e girmiş dergilerin yönetimi ve ekonomik sorunlarını profesyonel bir yaklaşımla çözmek gerekir. Dernek yönetim kurulları değiştikçe siyasette olduğu gibi editör ve yardımcıları da değişmektedir. Bu yanlış bir yaklaşımdır. Dernek Genel Kurulu derginin editörünü belirleyecek bir kurul seçerek yeni bir yaklaşım ortaya koymalıdır.

Genel kurulca seçilen bu kurul, uluslararası editörlük kriterlerine sahip bilim adamlarından birini editör olarak atamalı-

dır. Editörlük süresi en az 5 yıl olmalıdır. Editör yetkin ve otoriter olmalıdır. Editör verilen maddi imkânlarla sekreteryasını ve yardımcılarını belirleyebilmelidir. Editör dernek, mahalle baskısı gibi baskılardan olduğu kadar yoz yobaz, kaba baskılardan da etkilenmemelidir. Bilimden ve dergiden yana tavırlı olmalıdır. Editör ülkemizde de bilimin gelişmesi için hoş görülü, yardımcı, yol gösterici olmalıdır. Derginin saygınlığını arttıracak, derginin geleceğini güvenli kılaacak olan editördür. Tıp alanındaki bilimsel yayıncılıkta 25 yılda önemli yol alındığına inanıyorum, hatta ülkemizdeki son 25 yıldaki en önemli olay gibi görüyorum. Zaman içinde ortaya çıkan etik dışı ve bilim karşıtı yaklaşımlara rağmen.

Saygılarımla

Prof. Dr. Ali ÖZDEN

Hespekli Çınarı

Iznik'in Elbeyli Kasabası'na giden yolun 5.km. uzağında yer alan bu çınarın çevresinde su kaynaklarının bulunması, onun gelişmesinde ve yaşamasında büyük etken olmuştur.

Geçmiş yıllarda yıldırım isabet eden ağacın bir ana kolu, gövdesinin bir kısmı yanarak kavrulmuştur.

İri bir ahtapotu andıran gövde yedi ana kola sahiptir. İki ana parçaya ayrılan gövdenin içi boştur. Görülen yarıklardan doğudaki 5,8, batıdaki 2,7, kuzeydeki 2,2 m. genişliğindedir. Çevresi 18 m.dir. 450 yıllık geçmişinde tabiat ve tarih olaylarına göğüs germesine rağmen son derece genç ve iyi görümlü dalları, koyu yeşil iri yaprakları ile Iznik çınarları içinde dış görünüşü bakımından en iyi durumda olup, iç kısmı tamamen boşalmıştır.